СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 160. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 13. липня 1931. VOL. XXXIX. No. 160. Jersey City, N. J., Monday, July 13, 1931. THREE CENTS.

НОВІ СТРАЙКОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В СЕНТРАЛ ФОЛС

ДВА ЗАВОРУШЕННЯ В ОДНОМУ ДНІ.

СЕНТРАЛ ФОЛС (Род Айленд). — Щойно в четвер були тут заворушення на тлі страйку в шовкових фабриках, а в пятницю вже знову прийшло до нових заворушень, і то аж до двох за один день.

Робітники вибили шиби в фабриці підприємства Дженерел Фебрик Корпорейшен та ушкодили богато ткацьких варстатів. Коли поліція хотіла інтервенювати, робітники стали кидати на полісменів цеглами, гнилими яйцями й помідорами. Поліція побила кількох страйкарів та жінок. З них одна лежить у шпиталі з поважними внутрішними ушкодженнями. Поліція розігнала демонстрантів слізними бомбами.

Тлом заворушень був страйк, що тревае ще від 7 травня. Теперішні заворушення були викликані тим, що заряд фабрики хотів назад пустити в рух фабрику, нанявши страйколомів. По двох заворушеннях в однім дні заряд фабрики оголосив, що фабрику замикається на неозначений час.

ВИБУХ БОМБИ У МОЛОЧАРНІ.

БЕРМИНГЕМ (Алабама). — У фабриці молочарського підприємства „Пюр Милк Ко." вибухла бомба. Вибух убив 14-літнього Мурина Ричарда Ричардсона та покалічив кілька інших осіб. Сім з них відставлено до шпиталів. Вибух зробив теж богато шкоди в фабриці та в домах, сусідуючих з нею або навіть подальших. У фабриці вибух зіпсув холодільню, а амонієві ґази, що стали добуватися з розбитої машини до роблення леду, не давали пожарній сторожі гасити огонь та ратувати жертви вибуху.

Поліція каже, що В. Г. Мерфі, один з робітників підприємства, бачив, як бомбу вкинено в фабрику з автомобіля, що проїжджав попри фабрику. Поліція догадується, що бомбовий замах був обявом конкуренційної боротьби між молочарськими підприємствами за неподільне опанування ринку збуту.

ПРЕЗИДЕНТ ГУВЕР ОСУДЖУЄ ЗБІЖЕВИХ СПЕКУЛЯНТІВ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер видав заяву, в якій гостро критикує тих спекулянтів, що стараються обнижувати ціни на збіжа. Він каже, що вони стараються підривати довіря і тимсамим шкодять усьому бизнесови.

Президент не вичисляє їх поіменно, а тільки згадує їх загально як „ті панове".

АМЕРИКА ПЕРЕПРОШУЄ МЕКСИКО.

ВАШИНГТОН. — Американський уряд висловив мексиканському урядови свій жаль за те, що шикаґовський міський суд засудив мексиканського консуля Родріґеса на шість місяців тюрми за непослух судови.

Американський уряд у своїй ноті запевняє Мексико, що всі рекорди зі справи Родріґеса будуть знищені.

Мексиканський уряд мабуть вдоволяється цим вияснениям та вважає справу скінченою. Справа викликала була немале обурення в Мексику.

ПОЗИВАЄ ҐАЗЕТУ ЗА 12 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ.

КАНЗАС СИТІ. — Підприємець Генрі Догерті позиває місцеву ґазету „Ди Канзас Ситі Стар" за відшкодування 12 міліонів долярів.

Ґазета, каже Догерті, зробила йому таку велику шкоду своїми статтями проти зависоких цін на ґаз. Позов має політичне значіння вже хочби тим, що ходить о важну публичну справу, а Догерті вмішує в справу й ґубернатора стейту, називаючи його орудям ґазети „Стар".

КОРОВА ВБИЛА ЛЮДИНУ.

ПІТСБУРҐ. — Підчас виладовування коров, призначених на заріз, три корови вирвалися з череди. Одна з коров зайшла на подвіря 52-літнього торговця ледом, Артура Гея. На подвірю тоді бавилося шестеро дітей. Гей відвів діти на бік, а відтак старався нагнати корови. Одна з них кинулася на нього, звалила його на землю та поколола рогами. Відтак кинулася на Вилієма Буша, котрий надбіг помагати Гейови, та ранила тяжко і його.

Нарешті покликано полісмена, але друга корова кинулася на нього та приперла його до дерева. Полісмен добув револьвера та застрілив корову.

Старий Гей скоро опісля помер.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛЕТ ДО ЯПОНІЇ МАЄ БУТИ ВІДНОВЛЕНИЙ.

НОМ (Аляска). — Робинс і Джовнс, американські летуни, які пробували перелетіти з Америки до Японії, але мусіли перервати дорогу через бурі, заявляють, що вони вертають у Сієтл та будуть звідти пробувати ще раз перелетіти до Японії.

ПРОТИ УЧАСТИ В КАТОЛИЦЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЯХ.

Непорозуміння між італійським правительством та Ватиканом ще більше загострилися після того, як фашистівські орґанізації заборонили своїм членам бути учасниками у католицьких політичних орґанізаціях.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ЗАСУДУ НІҐРІВ.

Невелика ґрупа комуністів у Кольонії (Німеччина) обкидала каміннями американський консулят, а також невеликі ґрупи комуністів уряділи демонстрації перед американськими консулятами в Берліні та в Дрездені. Комуністи викрикували: „Геть Америку! Звільніть Ніґрів" і т. п.

ЗАГИНУЛО 3,000 ЛЮДЕЙ ВІД ПОВЕНІ.

В квантунґській провінції (Китай) розлилися майже всі ріки. Потоки води залили величезні просторн. Дотепер нараховують принаймні 3,000 людей, що загинули від повені. Населення терпить велику біду через знищення, які приносить повінь.

БЛИЗНЯТА НА ВУЛИЦІ.

Марія Праґусова їхала у Варшаві трамваєм до породничої клініки, щоби там привести на світ нового горожанина польської републики. Але по дорозі почула, що не доїде, висіла з трамваю і сіла собі на лавочці при вул. Солтика. Заки прийшло ратункове поготівля, Праґусова породила на вулиці близнята, а саме двох хлопчиків. Аж тоді матір з двома новими горожанами відвезли до лічниці.

З ХРОНІКИ ЛЮДСЬКОЇ НЕДОЛІ.

Казимира Адамська, 28-літня служниця, втратила у Варшаві працю і ходила від одного захисту до другого з просьбою, щоби приняли бодай її дитину на удержання, бо вона бідна, сама не має з чого жити. Ніде дитини не приняли, бо всюди було переповнення. Нещасна жінка пішла з дитиною на міст і хотіла скочити з дочкою до Висли, але в останній хвилині люди вратували її і віддали до бюра Соціяльної Опіки.

У СЛІДЧИХ ВЯЗНИЦЯХ.

Від 18. лютого у варшавській вязниці „На Павяку" перебуває Юрій Косач, молодий український поет, якому закидають приналежність до Орґанізації Українських Націоналістів і антидержавну аґітацію на Волині. — У вязниці в Луцьку ще від квітня минулого року перебуває Степан Семенюк, якому досі не вручено акту обвинувачення. — В Кремінці перебуває у вязниці Українка Язвінська, обвинувачена в приналежности до УВО.

ПОЖЕЖА ЛІСА В КОСІВЩИНІ.

В лісах, що належать до маєтку Гута-Михайлин у Косівщині, вибухнула пожежа. Згоріло кілька тисяч зрубаних дерев, між ними 500 смерек. Шкода виносить 75,000 золотих. Поліція підозріває, що вогонь підложили робітники з пімсти за те, що власники ліса не виплатили їм за кілька місяців запрацьованої платні.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОҐРАФІЙ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1932.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у багатьох тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людей, повинен дати своє оголошення до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона, 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша й остання сторона в части оголошень по $35.00. Хто хотів би в своїм оголошенню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотоґрафії, то значить, що його оголошення буде стільки корожче коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить знаходитися в редакції по день 30 серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно, Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотоґрафії Братств і Товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які є при відділах У. Н. Союза (коли який кружок, співацьке товариство і т. п. не є при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не будеться поміщувати у календари), хотілиб, аби їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1932 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 30 серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер, виписаний на імя „Свободи" на суму $10.00. Ці гроші ужиється на покриття коштів виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

РОЗУМ МУРАШОК.

З давен давна вважають мурашок за дуже розумні комахи, хто знає чи не розумніші від бжіл. Ось один причинок до фактів, які говорять те, що у мурашок крім інстинктів ділає ще щось, що говорить нам про їх „розум". Професор М. Джадав в місті Бомбаю в Індії мав у своїй лябораторії кілька паперів до ловлення мух. На тих липких аркушах застрягло богато соток мух; більша частина з них вже не жила, деякі даремно борсалися в смертельних обіймах. Мурашки, що все й усюди нишпорять за добичю, занюхали й тут „ласий кусок". Та перші смільчаки переплатили відвагу життям. Їх тоненькі лабочки застрягли на завжди в густім липкім клею. Поганий досвід перших смільчаків здержав інших. На диво проф. Джадава розвязали мурашки цю проблему ось як: Кожна комашка, що приходила до липкого паперу, приносила з собою зернятко піску. З цих піскових зерняток зробили мурашки цілі стяжки. Сухою ногою дійшли вони аж до мух, стали підсипати їх так довго піском, аж могли забратися до розкусування товстої добичі.

ЛІПШЕ ЛІТАТИ В СТРАТОСФЕРІ.

До Парижа прилетів зі Швайцарії професор Пікард, який недавно зі своїм товаришем літав у бальоні на висоті 11 миль над землею. Він досяг тієї смуги, що в науці звється „стратосфера", бо вона знаходиться за межами атмосфери, у якій живуть люди. Професор Пікард каже, що в стратосфері йому далеко ліпше літалося на бальоні, ніж тепер на звичайнім літаку. Там повний спокій лету, а тут увесь час дуже гойдає.

ДЕНАТУРОВАНИЙ СПИРТ НА ВЕСІЛЛЮ.

У Вислоку Великім, пов. Сянік, на весіллю в домі Федора Кулика гостинні господарі подали гостям до пиття денатурований спирт. Часи тяжкі, горівка коштує дорого, та всеж треба було гостей забавити. Вартоломей Фрончак, Михайло Фалат і Михайло Коцан отруїлося тим спиртом і другого дня повмирали.

ГРАБІЖ.

У ночі на 11. червня злодії розбили касу лісової залізниці в Кутах (пов. Косів) і забрали 5,000 зол. — В Коломиї замасковані бандити напали в ночі на дім Нухима Рехтера та забрали 60 дол., 100 зол. і вексель на 100 зол. Як підозрілого арештували безробітного Слободяна з Коломиї.

ШИЛО ВСЕ ВИЛАЗИТЬ З МІШКА.

Інжинір Арнольд Шпіґель мав у Цопотах великі маєтки, гарну віллю і гарну та вродливу жінку. Тільки Бог святий знає, що жінкам подобається і за що вони одного чоловіка люблять, а другого зраджують; і тому трудно сказати, чому пані Шпіґель зрадила свого чоловіка інжиніра і полюбила його льокая Івана Сена. Інжинір не був надто сентиментальний і, побачивши, що діється, прогнав її від себе, дав їй віллю, щоби мала де жити з льокаєм, а далі жив собі сам, користаючи зі свободи. Але пані Беата Шпіґель скоро додумалася, що вілля дає їй менше прибутків як праця інжиніра і намовила свого любовника Івана Сена підпалити стару віллю, щоби дістати за неї 60,000 золотих асекураційної премії. Вона виїхала з любовником до Відня, щоби всі знали, що її нема дома, потім любовник вернув тихцем до Цопот, підпалив віллю і поїхав до Відня. Здавалось би, що плян був хитро обдуманий, але шило вилізло з мішка. Виявилося, що пані Беата Шпіґель, перед самою пожежею у віллі, забрала з цієї віллі всі свої дорогоцінности, дорогі сукні і все те, чого їй було жаль, щоби не згоріло. Показалося також, що вона заасекурувала віллю на вищу суму ніж вілля варта. Паню Шпіґель і її льокая арештували і льокай показав свою льокайську, неджентельменську вдачу: Щоби ратувати себе, він зізнав, що підпалив віллю, але до цього намовила його пані Шпіґельова, ще й обіцяла 2,000 золотих за підпал та досмертну любов на додаток. Та всеж суд засудив льокая на 2 роки вязниці, а паню Шпіґельову тільки на 15 місяців. Розуміється, що асекураційної премії вона не дістала, віллю втратила і ще втратила й любовника.

УКРАЇНСЬКА СПРАВА ЗНОВУ В АНҐЛІЙСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ

ПОСОЛ ЗАПИТУЄ УРЯД, ЧИ НЕ ТРЕБА СПРАВУ ГАЛИЧИНИ ПЕРЕДАТИ МІЖНАРОДНЬОМУ СУДОВИ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Українське бюро повідомляє, що підчас засідання парляменту 1 липня посол Мендер запитав міністра справ заграничних, чи не вважає він за вказане, щоб на слідуючім засіданню Ліґи Націй справа Галичини була передана на розгляд міжнародного трибуналу в Газі. Трибунал мав би вирішити, чи польські права на Галичину не втратили своєї сили, з огляду на те, що Польща не виконала рішення Ради Амбасадорів з 1923 року.

Заступник секретаря Делтон відповів, що тепер ще не на часі передавати галицьку справу до міжнародного суду. Тоді Мендер запитав, чи може вже переговори між Поляками та Українцями розпочалися. На це Делтон відповів, що на останнім засіданню Комітету Трох про це ще не було відомо. Далі Делтон запевнив, що предсідатель Комітету Трох, міністер Гендерсон, пильно слідкує за всім, що тичиться цієї справи.

Нарешті Мендер запитав, чи польський уряд колинебудь виявив бажання погодити це питання задовольняючо. На це Делтон відповів, що він думає, що так.

ПРОТИ НІМЕЦЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Бувший міністер справ закордонних, сер Остин Чемберлейн, помістив у ґазеті „Ди Лондон Таймс" обширний лист у справі сучасного політично-економічного становища в Німеччині та в Европі взагалі. Чемберлейн складає значну пайку вини за економічну крізу в Німеччині на політичну діяльність її крайніх елементів, а особливо націоналістів. Він уважає, що націоналістичні орґанізації та взагалі німецький націоналізм штовхають Німеччину на шлях економічної крізи.

В своїм листі він пригадує великі маневри націоналістичних орґанізацій, влаштовані на француськім і польськім кордоні, аґітацію націоналістів проти Версальського мира, погрози в сторону сусідів, стремління захопити владу в свої руки й т. д. З другої сторони само правительство старається зміцнити свою фльоту, будуючи спеціяльні кружляки, незвичайно великої боєвоє сили та взагалі стараючись зміцнити свої воєнні сили.

Це все викликає недовіря до Німеччини держав Европи й ускладнення у внутрішнім політичнім та економічнім життю держави, що неминучо веде до тяжкої крізи. Тому Чемберлейн радить Німеччині зробити в себе внутрі жест, подібний до жесту президента Гувера про мораторію й обмежити діяльність націоналістичних орґанізацій та припинити зріст войовничого націоналізму. На тій саме точці погляду стала й ґазета „Ди Дейлі Гералд", яка є офіційним орґаном урядової партії лейбористів.

ЛЮТЕР ВЕРНУВСЯ ДО НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Президент німецького державного банку, Лютер, уже вернувся до Берліна, після побуту в Лондоні та в Парижі. З розмов з француськими та анґлійськими державно-фінансовими колами він має враження, що для Німеччини є можливим дістати довготревалу позичку. Але це звязане зі зміною внутрішньої та зовнішньої німецької політики.

Зприводу німецької політики Лютерови довелося вислухати в Лондоні та в Парижі досить богато неприємностей і гострої критики.

МОРАТОРІЯ ФАКТИЧНО ПОЧАЛАСЯ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Не зважаючи на те, що за тиждень розпічнеться конференція в справі міжнародних боргів та репарацій, треба вважати, що мораторія вже фактично розпочалася. Америка, Анґлія й Італія вже заявили Інтернаціональному Банкови, що вони не чекають тепер чергових сплат боргів.

Таксамо й інші держави мовчки приєдналися до цієї заяви.

СТРАЙКИ В ПОЛЬЩІ.

ГРОДНО (Польща). — На знак протесту проти того, що влада з політичних мотивів звільнила з праці двох робітників, розпочався страйк робітників водотягу та електровні. Місто залишилося без води й світла.

Професійні союзи загрожують оголосити загальний страйк для піддержки домагань страйкарів. Взагалі останніми часами все частіше вибухають робітничі страйки в ріжних частинах Польщі.

ВІЙНА ЗАБИРАЄ ВСІ ДЕРЖАВНІ ЗАСОБИ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Буджет нанкінського правительства виказує, що на воєнні цілі держава має витратити 87.5% усіх своїх річних розходів. Дефіцит в державнім буджеті на слідуючий рік підраховано на 25 міліонів долярів найменше, що для Китаю, з його обмеженими державними прибутками, уявляє дуже велику суму.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1858

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКІ КРУТАРСТВА ПЕРЕД ЛІҐОЮ

Дня 17 червня появився в анґлійськім парляменті запит посла Мелона до анґлійського уряду в справі переговорів між польським урядом і Українцями. Посол Мелон питав, спеціяльно, чи то правда, що переговори зірвано через те, що польський уряд домагався відкликання українських жалоб перед Ліґою Націй. Гендерсон, міністер закордонних справ, заявив на те, що польський уряд заперечує, буцімто він ставив таку умову українським угодовцям, з котрими він говорив про угоду. Якби таку умову польський уряд поставив, тоді Комітет Трох при Лізі Націй, що розслідженує цю справу, мусів би таке домагання вважати недопустимим.

Деякі анґлійські ґазети сейчас помістили вістку про запит та відповідь міністра, а деякі навіть подали вістку так необачно, що з цього виходило би, що справді справа мається так, як польський уряд наговорив перед Ліґою та Анґлією. „Манчестер Ґардієн" цим разом знову показав, чому це він став найповажніщою ґазетою в світі. Він подав вістку аж тоді, коли львівський кореспондент „Ґардієна" подав до вістки факти, які розкривають повну брехню польського уряду. Доказано її цим разом: 1) заявою українських угодовців, що вели переговори, отже послів Галущинського, Луцького й Загайкевича, котрі виразно ствердили, що таке домагання поставлено; 2) заявою в польських ґазетах Голуфка, польського представника для цих переговорів, який не тільки ствердив, що таку умову поставлено, але й цю умову мотивував як розумну; 3) півофіціяльними донесеннями бебеківських ґазет.

У цей спосіб польський уряд вийшов ще раз скомпромітований. По перше, приловлено його на брехні. По друге, польський уряд взявся за брехню, щоби хоронити себе перед компромітацією перед Ліґою націй, а ця компромітація була би стрінула його, якби Комітет Трох заказав був Польщі забороняти Українцям вносити жалоби до Ліґи.

Цей факт, розкритий „Ґардієном", кидає яскраве світло на ту темну атмосферу, серед якої ведуться угодові переговори між Польщею й Українцями. Брехливе заперечення польського уряду показує, що ніякі переговори між Українцями й Польщею не повинні відбуватися без чужих свідків, які відтак перед світом могли би підтвердити, як вони велися, які домагання ставила кожда сторона та що на це заявила друга сторона. Без таких свідків всякі переговори це просто забавка в кота й мишку.

КОМУНІСТИЧНА ТЕОРІЯ І ДІЙСНІСТЬ.

Большевицькі програми голосять багато таких гасел, за які робітництво, інтеліґенція та взагалі поступове громадянство довгі роки вело й тепер веде уперту боротьбу майже на всій земській кулі. Це загально признані всіми поступовцями гасла волі слова, друку, зборів, віри, професійних організацій, права страйків, недоторкальність помешкання, особиста воля й т. д. В большевицькій програмі все це є й вони ввесь час ще й тепер цього домагаються скрізь, але не в Росії, де вони самі при владі, де їх кремлівські сатрапи правлять міліонами рабів.

Замісць волі слова вони в своїй сатрапії замкнули уста всім своїм невільникам і ніхто не може сказати слова критики, чи яких завваг супроти комуністичної партії, чи ще гірше: її влади в Росії. Замісць волі друку й знесення цензури, вони завели пресу виключно свою, партійно-державну, казьонну. Про якісь збори без дозволу „начальства", а тим більше без нагляду комуністичної охранки, комуністичних шпіонів, жандармів з Чеки годі думати. За одну лише спробу таких зборів грозить розстріл. Замісць свободи віри впровадили запеклу боротьбу з вірою й обрядами для того, щоб вони не сміли бути конкурентами комунізму, що має бути одинокою вірою для радянських робітників. Замісць професійних орґанізацій і права в боротьбі робітництва за кращі умови праці, за скорочення часу праці, за збільшення заробітку та взагалі за волю вибору праці, большевики впровадили закріплення робітників на певних фабриках і заводах з мізерною, згори визначеною урядом платнею. Замісць вільної праці завели каторжну працю на всіх фабриках і заводах. Про страйки нема чого й думати. Навіть за намір страйкувати розстрілюють, або кують в кайдани й засилають в Сибір та на інші каторги. Замісць недоторкальности помешкання й особистої волі, завели безсудні розстріли, масові арешти й висилки небажаних елементів і т. д.

Селянство замісць землі одержало нову форму кріпацтва, ще гіршу, ніж було панське кріпацтво. Тоді селянин певні дні робив на себе, а не лише на пана ввесь час. Тепер ніякий селянин на себе ніколи не робить. Коли він у „Совхозах" то робить каторжно й без перерви за мізерну платню в цих державних господарствах. Коли селянин в колєктивах, або веде індивідуальне господарство, то тоді він обкладений таким податком, що йому не лишається зі свого господарства навіть тої пайки, яка лишалася кріпакови при роботі на свого пана.

Большевики скрізь виступають проти податків, а в себе навіть повітря й воду обложили страшними податками. Обложили податками не лише курей, але і курячі яйця та піря. Робітництво має платити податки не лише ті, що наложені на всі харчі й вже взяті кілька разів з селян (продуцентів), але й споживачів; має платити не лище податки на крам та ріжні вироби, але ще й персонально давати зі своеї жебрачої платні ріжні „добровільні", але обовязкові, датки на всякі комуністичні примхи, або позичати державі гроші, які ніколи не повернуться робітництву. Большевики кричать за реформу тюрем, за знесення тюрем, за свободу політичних переконань і виступають проти політичних засудів, а в себе міліони людей післали на заслання за політичні переконання, які не йдуть по лінії комуністичної партії. Сотками тисяч невинних людей набили не лише вязниці, але й інші будови, які тільки можна було вжити під вязниці. Кілька міліонів робітництва й селянства вже розстріляно й кождого дня розстрілюється за те, що вони не приймають віри, яку голосить комуністична партія.

Большевики кричать увесь час проти мілітаризму та імперіялізму, а самі стараються створити таку армію, якій мала б позавидувати найбільша мілітаристична держава. Вони стараються ввесь час піддержувати в своїй сатрапії военну психольоґію мас, для чого вряджують мілітаристичні паради, роблять ріжні маневри, военні свята й т. п. Все це не лише для боротьби з робітничо-селянськими масами бувшої Росії, для боротьби з „сепаратизмом" народів комуністичної „тюрми народів", але й для нового походу для розширення володінь „матушкі Росії". Комуністи всіх лають за зброєння, за тенки, за ґази, за гармати, за літаки, а самі тягнуть з міліонів рабів останні соки, щоб як найбільше для Росії придбати цієї зброї. Мабуть вона в руках большевиків не є смертоносна для робітничих та селянських мас, які ще не „ущасливлені" московсько - комуністичним „раєм".

Виступають в обороні „покривджених та засуджених" поза межами Росії, але в себе без засуду стріляють людей, як горобців. Грабувати людей, обернути їх в рабів, розстрілювати, вішати, мордувати й т. д., большевики для себе вважають вказаним. Вони хочуть всіх упевнити, що смерть від руки большевицького ката є натуральною й не жорстокою так, як смерть від іншого ката.

Кажуть боротися всім з капіталом і нищити його, а самі в себе впроваджують найбільш хижацьку форму капіталу й увесь час накладають з капіталістами, щоб при помочи їх капіталу, техніки та знання ще більше визискувати та гнобити своїх рабів. Кричать проти кождого, що не виступає глупо й безоглядно до боротьби з сучасним капітатлістичним устроєм держав, що не виступає до боротьби з демократією, з певними демократичними державними устроями, а самі приятелюють з найгіршими в світі диктаторами та гнобителями, щоб лише ті деспоти піддержували морально й матеріяльно большевицьку деспотію.

Сто шістьдесять міліонів людей обернули в рабів, знищили незалежність України, кавказьких републик, Білоруси й т. д. лише для того, щоб на довше вратувати „Тюрму народів", затримати в своїх руках „спадщину царів московських". Обідрали й знищили селянина, закріпили робітників на фабриках і заводах, на заслання післали для каторжних робіт міліони людей, а все для того, щоб мати можливість розпоряджатися „спадщиною московських царів" і заробляти на ній не лише для своеї комуністичної партії, але й давати заробітки тим хижакам капіталістам, які „торгують" з ними. Впровадили „домпінг" того, що видерли з рук голодного селянина, або добутих з крови й поту фабричного робітника, для того, щоб своїми низькими цінами на все збити заробітну платню робітників в капіталістичних державах та дати більше заробітку хижацькому капіталови.

Ось така дійсність теорії комуністів.

AFTER GENEVA.

It is now possible to give a Summary of the Ukrainian possition after Geneva.

Owing to the number of important International questions raised at Geneva the Ukrainian problem was nearly shelved, but Mr. Henderson, the president of the Council, who feels very strongly of the Ukrainian question, caused the following communique to be issued by the Committee of Three of which he is also the Chairman. This is the first time that a communique of this sort has ever been issued by a Committee of Three:

"A certain number of petitions concerning the situation of. the Ukrainian minority in Poland, in particular one from the Ukrainian deputies and senators, are being examined by a Minorities Committee presided over by the Representative of Great Britain and of which the Representatives of Italy and Norway are members. The grave puestions dealt with in the petitions have formed the subject of detailed examination by the Committee during the meetings which it held at Geneva during the Council Session in January and in London in April. This examination has convinced the Committee that a solution of this question can only be found by a careful examination of the different factors involved. For this reason, and in order to be sure of appreciating the significance and scope of all the elements of the question submitted to it, the Committee has considered it desirable up till now to refrain from taking any decision on the substance of the matter.

"The Committee held meetings on the 21st and 22nd May. During these meetings it took note of certain information communicated to it by the Representative of Poland according to which the Polish Government contemplated the possibility of reaching certain arrangements in order to liquidate the complaints set forth in the petitions in question. From the beginning of its examination the Committee has had the very clear impression that this matter would best be solved by an internal setlement operation essential in order to preclude such a possibility, and in view of the information communicated to it by the Representative of Poland, the Committee considered that the proper course would be to resume its examination at a later meeting. The Committee earnestly trusts that the attitude taken by the Polish Government will meet with such a response on the part of the minority as may lead to a friendly settlement of the difficulty. The Committee considers such cooperation essential in orred to obtain a pacification and good relations between the two elements of the population."

This communique, as you will note, is most guarded and the only indication that the Committee of Three understood the situation, was in their reference to "the grave questions dealt with in the petition, etc."

The gravity of the situation seems to be better realized by the "Daily Telegraph". Referring to the Ukrainian petitions in their paper of May 25th, 1931, they quote their Geneva correspondence as follows: — "It was of such a serious nature that the Committee of Three was unable to get out a full report in time, and issued a statement that the matter would have to be inquired into further. I learned from an authoritative source that the situation in Ukraine is such, that unless between now and the next Council meeting some understanding is reached between the Polish authorities and Ukraine, the Council will be faced with a serious problem."

The Ukrainians are indeed justified in thier feeling of disappointment at the absence of any concrete results at the recent session of the Council of the League of Nations. The Committee of Three, under Mr. Henderson had reviewed the position fully; It had examined a great deal of evidence and it is clear that there was a much stronger case against Poland, and a much more forcible indictment, in regard to what happened in Western Ukraine (Galicia) and therefore a clear case where action should be taken without delay, than in the case of Upper Silesia.

Mr. Henderson, however, took a strong line against Poland on the first point that came up on the Agenda, namely Silesia and perhaps he felt that he could not be expected to repeat this again at the same Council meeting. It must also be remembered that it was possible for any Council member to put the Ukrainian question on the Agenda and it is an example of the lack of Ukrainian propaganda in other countries, that no one did this.

It has, however, been learned through reliable sources in Geneva that Zaleski gave assurances that the Polish Govenment would adopt quite a different attitude towards Ukraine in the future and that negotiations would continue in a proper manner. He at first stated that he did not wish to negotiate with any Ukrainian representatives and repeated various false allegations, common to official Polish propaganda, but under pressure, finally promissed that negotiations would commence with representatives of the Ukrainian parliamentary group. Zaleski strongly opposed any question of compensation for the so called "pacification" and the destruction of the Co-operative Societies' property. He said, however, that the question of autonomy for the three Ukrainian provinces, Lemberg, Stanislawiw and Tarnopol, would be brought before his government.

Experience in the past has shown that there is always a considerable difference between Zaleski's promises in Geneva and elsewhere, and Pilsudski's performance in Poland. The Council of the League of Nations has already shown that it is not greatly impressed by Polish bluff or such tactics as presenting a sixty page report at the last moment,

THE SITUATION IN THE SOVIET UNION.

The Ukrainian Soviet authorities keep absolute silence about the fate of 23 officers in the Ukrainian Red Army who were reported as being arrested and later executed. They were accused of having organised a rebellion in the Ukraine with the object of proclaiming her independence.

Amongst the names of those reported executed is that of General Hryts Kossak, who was at one time commander of the 3rd Army Corps of the Ukrainian Galician Army during the Polish-Ukrainian war.

Ukrainian Bureau,
40 Grosvenor Place,
London, S. W. 1.

Ярослав Гашек.

СПОВІДЬ СТАРОГО ПАРУБКА

(5)

Я відповів, що подумаю. Хлопець був пяний, тому ще раз спитався, чи матиме чистити дві пари черевиків, себто мої й дамські, чи лише одну?

— Які дамські? — спитав я здивовано.

— Ну, та ті дамські, що стоять перед вашою кімнатою.

— Що ви говорите?

— Та так! Вечором прийшла якась пані з поліційним аґентом і сказала, що вона шукала вас по всіх готелях. Це постарша жінка. Ми сказали їй, що ви наняли у нас кімнату на цілий місяць. Вона сказала, що вона дуже близька ваша своячка, просила, щоби ми поставили у вашій кімнаті ще одно ліжко та сказала, що підижде на вас. Поліційний аґент відійшов, ми дали до вашої кімнати ліжко. Ця пані поклалася і тепер спить.

— Це напевно моя тітка, — подумав я — в неї бували такі химери. І коли вона не найшла мене в моїй давній хаті, то видно постановила шукати мене з поліцією.

Я попросив засвітити свічку й вдчинив мою кімнату.

— Тіточко, — озвався я, підходячи до ліжка — що це ви за химери виправляєте?

В цюж мить свічка мені впала з рук і настала повна темрява. На ліжку сиділа пані Енґельмілер і, як лише погасла свічка, вона схопила мене за горло, витягнула на коридор і кричала: „Поможіть, я спіймала того, що збещестив мою дочку!

Збіглося все населення готелю. Пані Енґельмілер кричала:

— Ви, виродку, вертайтеся заразже до моеї нещасної дочки. Там сидить тепер пані Мазухова.

Мені задріжали ноги. Пані Мазухова жила в сусіднім домі, на якім красувалася вивіска з багатомовним написом: „Досвідна повитуха".

— Бачите, як цей виродок дріжить? Він знає, в якім вона положенні і тягне її на прогульку! Та ось, коли справа доходить до розрахунку, то він точнісенько наче під землю запався. А моя дочка, що так йому вірила, не зважає на страшні болі й каже: „Ви його лише приведіть до мене, хай він верне мені мое чесне імя, я йому все прощу!" Я біжу до поліції, а ваш товариш, якого ви відвідали нині рано, сказав, що ви йому признались, що будете почувати в готелі. Навіть поліція, коли я розповідала, плакала разом зі мною.

Вона взялася пхинькати.

— Я оббігла всі готелі й ось тут, вкінці, найшла його. Прошу вас, панове, поможіть мені відпровадити його додому до моеї нещасної дочки. Він обіцяв їй, що ожениться з нею та довів до такого страшного положення! Така доля всіх молодих невинних дівчат, що вірять пройдисвітам!

Потім вона звернулася до мене:

— Ми вас харчували, доглядали вас, а ви так відплатилися за вашу гостинність!

Портієр схопив мене та виніс з готелю. Пані Енґельмілер держала мене одною рукою за пальто, другою всунула портієрови в долоню дві корони. Я використав цю хвилину, вирвався з пальта, лишив його в руках моеї господині та побіг геть. У голові мені шуміло, я дуже схвильований перескочив через поруччя прибережжа. Надімною замкнулася вода, я чув булькотіння, а потім утратив притомність. Та хтось уратував мене.

У човні з полісменом стояла, наче фурія, пані Енґельмілер і витягала мене за штани з води.

VII.

Приемний сон.

Коли мене втягнули в човен, а я запримітив паню Енґельмілер, то старався знову кинутися у воду. „Держіть його, не пускайте!" кричала пані Енґельмілер і кріпко держала мене мокрого в обіймах. Сили мене опустили і я знову впав у човен. Що було потім, не тямлю, бо я втратив притомність.

Коли я очуняв, то по запаху лізолю та карболю здогадався, що я в шпиталі.

Під пахвою мав я термометер, голова була тяжка, а в грудях я чув кольки. Помаленьки я пригадав собі, що приключилося, і радів, що мене лишили в спокою.

Доглядачки в білих плащах ходили від ліжка до ліжка та заглядали, як почуваються хорі. Потім прийшов лікар з асистентом і сказав, що мені краще. Я страшно хотів їсти, а з мене всі сміялися, казали, що це добрий знак, одначе я тиждень не дістану нічого лише росіл і молоко. Завтра прийде до мене пан Кравс. Він дуже часто допитується про мое здоровля.

Ніколи ніякого Кравса я не знав, ніколи в житті з ніяким Кравсом не говорив.

Я спитав, коли я зачну ходити.

Лікар знову усміхнувся та сказав:

— Тоді, як загояться поломані ноги. І справді, щойно тепер я запримітив, що ноги маю забандажовані, до них причеплений якийсь тягар, що тягнув їх угору через бльок.

— Що я зробив? Якжеж це сталося? Що робить пані Енґельмілер? — питався я.

Всі знову усміхнулися та сказали, що вона лежить на Ольшанськім цвинтарі, в семім відділі.

Я почув приплив щасливої радости. Та як не старався, я не міг ніяк пригадати собі, чому вона найшлася на цвинтарі, коли я її бачив живу на човні, та чому я маю поломані ноги.

Потім я впав в апатію, а як випив булійон, спокійно заснув і проспав до другого дня.

В десятій годині відчинилися двері салі. Доглядачка привела до мого ліжка кількох поважних людей.

— Це судова комісія, — сказав молодий чоловік, що лежав біля мене.

— Яка комісія? — спитав я здивовано. — Навіщо тут судової комісії та чого вона йде просто до мене?

Їх було пятьох. Доглядачки розставили крісла довкола моеї постелі, тамті порозсідалися та витягнули з кишень якісь записки. Найстарший з них, з дуже гарною білою бородою, приемною усмішкою на червоному від пянства лиці, сказав:

— Я слідчий суддя Кравс. А тепер, панове, я гадаю, можемо зачинати.

— Чи ви в повній свідомости?

— Цілком — так.

— Коли так, то скажіть нам, що вас спонукало поступити так?

— Як поступити? Я нічого не знаю.

— Ей, пане Гонзлічек, не скривайте, будь ласка. Товаришу, перечитайте акт обвинування.

(Конець буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ГОРНІМСЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

Хочу сказати пару слів, що стався з тими Українцями, котри вступили до чужих орґанізацій. Багато Українців-Лемків в Америці гуртуються при російській церкві. І в Кливленді є російська церква, котра складається переважно з Лемків і почасти з інших Галичанів. Росіян у тій церкві нема ані 10%. Однак вона називається російською, бо у ній є російський батюшка, котрий крутить голови людям, що вони є правдиві Русскі. Є й запомогові орґанізації, до котрих Лемків втягли, і орґани тих орґанізацій ширять ненависть до Українців так, що декотрі Лемки уважають Українців за найбільших своїх ворогів. Ті Лемки є цілком пропавші для нас. Вони не тільки, що не попирають української справи, але й багато їй шкодять. Та їх, як загал, нема що винувати, бо вони є добрі люди. Лемки колись були разом з нами й належали до нашої запомогової орґанізації, але їхні провідники пішли на услугу нашим ворогам і їх за собою попровадили.

Ми, Українці в Америці, маємо свої ріжного роду орґанізації і кожен Українець повинен належати до української орґанізації, а не до чужих, ворожих нам, котрі безчестять наше національне імя. Українська орґанізація попирає українську справу і обороняє свій нарід перед нападами наших ворогів. І тому обовязком кожного свідомого Українця є не тільки належати до своєї орґанізації, але й старатися притягати тих Українців, котрі ще до неї не належать.

Яким Ощипок, Клівленд, О.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. **Укр. Клюб** Поступовий, від. 70, повідомляє, що місячні збори відбудуться у вівторок 14 липня с. р. в годині 6:30 в вечір в салі під ч. 72 Моріс вул. Обовязком кождого члена прибути на збори і виплатити свої вкладки. — Уряд Клюбу. 113

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Прогулька кораблем до Нової Скотії.

Вистатовий Комітет Українського Мистецтва в злуці з Американським Виставовим Товариством **„Про-Америка"** уладжує прогульку морем до Галіфаксу, Нова Скотія. Прогулька відбудеться найбільшим кораблем світа, „Леваетаном". Почнеться вона дня 23. липня, в 6. годині вечером, та буде тревати чотири дні. Ціни прогульки дуже приступні, бо оплата за туристичну клясу виносить від 35 долярів, за 1-шу клясу від 65 долярів вгору. На цю подорож уже зголосилося богато Українців і Українок, і вони вже уплянували улаштувати на кораблі „Український Вечір". Вони зорганізували собі осібний комітет, що дає інформації про прогульку. До комітету входять пані: Марія Скубова, Анна Мулик, Марія Близнак, Антонія Латушевська, Стефанія Абрагамовська.

До них можна вдоволитися по інформації особисто, або листовно на адресу: 132 Іст 7 Стр., або телефонічно: Тел.: Орчард 4-8262.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

В 1930 році Українські Національні Товариства Ню Йорку улаштували два пікніки: З першого, котрий відбувся 29. червня 1930 р., чистий прихід був призначений на боєвий фонд. Прихід з другого пікніку, котрий відбувся 24 серпня 1930, був призначений на Товариства, котрі брали участь у пікніку. Слідуючі товариства брали участь у пікніку 29 червня 1930. на доход боєвого фонду: Тов. „Дністер"; „Жеребецька Любов"; „Український Демократичний Клюб"; „Січ ім. Богдана Хмельницького"; „Січ Чорноморська"; „Любов", Бруклин, Н. Й.; „Жіноча Поміч"; „Стрілецький Гурток"; „Асторійська Громада"; „Бр. св. Володимира" і „Бр. св. Йосафата".

Загальний прихід був	$1,606.80
Загальний розхід	1,207.61
Осталося	$ 399.19

В другім пікніку, дня 24 серпня 1930, брали участь слідуючі товариства: „Український Демократичний Клюб"; „Зоря"; „Жеребецька Любов"; „Любов", Бруклин, Н. Й.; „Жіноча Поміч"; „Січ ім. Богдана Хмельницького" і бр. „св. Володимира".

Загальний прихід	$804.31
Загальний розхід	$801.59
Остається	$2.72

З огляду на те, що з другого пікніку чистого приходу було $2.72, комітет і контрольна комісія рішили ді гроші долучити до суми на боєвий фонд і вислати через Обєднання суму $401.91. Щоби справа виглядала ясніше, подаємо причину спізнення публікації цього звіту. Сталося це тому, що не могли ми сколектувати грошей за дощеву асекурацію, тому мусіли справу віддати адвокатови й тому так довго перетяглося.

Е. Ляшецький,
І. Галичин,
Ольга Шуст.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ.

Враження з нашого фармерського життя.

З нагоди свята 4. липня кільканацять громадян з Честер і Филаделфії загостили до української громади в Мілвіл, Н. Дж. Відвідали ми майже кождого Українця-фармера і годиться замітити, що приватне родинне життя цих фармерів під кождим оглядом краще, як життя міське, а ще під теперішну кризу. Земля хоч пісковата, зате урожайна і легка під управу, залежно від того, хто де її набув і хто не давався натягнути та не купив корчів з пнями. Літом кождий може пішки перейтися до чудового, великого, чистого пісковського озера на здорову купіль. Оглядаючи цю оселю, я пригадую собі, як то, переїжджаючи Зл. Держави, нераз бачиться тихі, невеликі місточка, заселені Американцями: скотляндського, ірляндського, чи ін. походження. Ці оселі так, як і оселя українська в Мілвіл, — колись були не такими вигідними та приступними і привабливими, зате діди перші кольоністи тяжкою працею опрацьовували їх і оставили своїм потомкам, які днесь живуть собі там тихо, мирно і вигідно. Так буде колись і в Мілвіл. Хоч тепер там ще напів дико і не так привітно, зате з бігом часу дітям і внукам тих, що не побоялися там оселитись, заживеться щасливо. Мілвіл стане чистим, привабливим українським місточком з тихим, не гучним фабричним життям великого, непривітного і неморального міста. Тому то ми всі завчасу тепер вже повинні купувати там землю, обробляти її і дбати про будучність нашого потомства. Добре булоб, щоб там станув і український Сиротинець У. Н. Союза, як про це була піднесена думка. Вертаючи до річи, мушу подати до загального відома, **що вечером при цій нагоді відбулися збори старших Січовиків і членів У. Н. Союза, громадян з Мілвіл і гостей в домі п. Івана Найди, якими проводив п. П. Найда, а секретарював п. Крутій** (з Филаделфії). Забирали голоси всі, між ін. п. М. Рибак і І. Сельський (з Филаделфії) та п. Броніцкий і п. Огар (з Честер). **Однодушно рішено відновити та розпочати народну працю і життя громадянське в Мілвіл зорганізованим народної Січи, якої цілю буде згуртувати молодь та вчити її вправ і провадити шляхом національно-просвітнім.** Годиться напятнувати теперішну неодноцільність громади, бо, хоч числить вона коло 200 родин, всеж таки нема одної громадянської керми в виді війта, писаря і ін. Є аж дві церкви, гр.-кат. і православна, та обі стоять пусткою без священика. Є і Народний Дім, та крім балів нічого більше в нім нема. І хоч є там люди з практикою організаційного проводу, як п. Ковальський, п. П. і І. Найда та ін.,то видно, що тяжко приходиться вести організаційне народне діло. Однак хочеться вірити, що при добре розпочатій праці Січвиків ця громада стане одним фронтом для піднесення себе в першій мірі, а опісля і народної справи. Буде там школа, буде церква своя, зі своїм священиком, керовником для услуги громади — села українського, буде цвисти народне діло і життя, як в одним, одними ідеалами і вимогами звязанім, одинокім українським селів Зл. Держ. Америки.

Виховання дітей в українськім дусі стоїть в Мілвіл не на найкраще, тому є запевнення, що коли ця громада-село буде зорганізована, то це буде одна з тих осель українських, де найдовше життя українській дух і де послідне вмре українське рідне наше слово.

Степан Мусійчук, Честер, Па.

КІМНАТА ІВАНА Ф. ГОЛОВКИНА.

Михайло Зощенко.

Тому девятьдесять літ убили у двобої Олександра Сергієвича Пушкина. Можна щиро сказати, що вся Росія була у чорному. Зпоміж усіх найсумніший був Іван Федорович Головкин. Той милий чоловік здригався на саме слово „Пушкин" і сумно поглядав на бік.

А чому, любі братіки, не глядів би на бік, коли появилася така, легко скажемо, сумна сторінка з його життя?

Зачнімо від початку, щоби не зашкодити світлій памяті російського генія. Тож зачнемо від 1921 року. Від того року буде все ясніше.

А саме того року вернувся з війська до дому згаданий Іван Федорович Головкин. Тогож року почалася Непа. Все наново ожило і наново почали пекти булки. І торговля розвинулася. Коротко: все життя відновилося.

Наш приятель Головкин без уваги на те все ходив по місті без усякої мети. Ніде не міг найти хати. В суботу спав у приятеля, на песячім барлозі, у сінях.

Тому, самособою, на все глядів скептично.

— Неп це звичайна утопія,— говорив він — вже пів року не можу найти хати.

Всеж таки в 1923 році Головкину пощастило найти хату. Може заплатив добре комірне, а може йому пощастило. Чи було так, чи сяк, він найшов хату.

Була то приємна кімната з двома вікнами, а мала і стелю і долівку. Нічого їй не можна було закинути.

Головкин там гарненько уладився. А що не було вішала, забив кілька цвяхів і жив там наче падишах.

Час минав. Пройшли вісімдесять семі роковини від смерти поета. Пройшли вісімдесять осьмі.

Коли надійшли вісімдесять девяті роковини, стали говорити найріжніші річи. Ось, що письменник Пушкін жив у тій хаті та що комірників ущасливлював своїм генієм. А далі, що не було би зле, колиб на спомин молодим генераціям вмурувати на тій камяниці памяткову таблицю.

Іван Федорович Головкин, на своє велике горе, не був останнім колесом у тій акції.

Одного гарного дня в цілій камяниці счинився великий рух. Жінки увихалися від кута до кута, мили всяку хатну обстанову, всякий куток замітали та мили.

Прийшла комісія з пятьох людей та переглядала камяницю. Коли переглянула все, стала тяжко попікати:

— Тут колись жив, говорила комісія, славний геній, а тепер, тепер, горожани, це сором: осьтут мітла, он там вісять штани. Це образа такого генія.

Коротко, за три тижні всіх комірників виселювали.

Головкин був сердитий та проклинав усе довкола й без страху говорив свої думки. Не боявся наслідків.

— Що з того, що тут жив геній! Що з того, що писав поезії, скажімо: одна пташечка влетіла. То вже тому треба всіх людей викидати? Це ганьба!

Головкин хотів зайти до комітету для вшанування девятьдесятих роковин смерти Пушкина, щоби їм дати научку, одначе надумався й пішов шукати нової хати.

І ще тепер шукає її. Ослаб і посивів. Усе допитується, хто тут жив давніше. І коли, на нещастя, жив там Троцький, Дамян Бедний, Маєрголд — він утікав від тієї хати, наче чорт від свяченої води. Не взяв би такої хати, хочби йому її й даром давали.

А цікаве, як це ті великі генії безупину змінювали хату. Денебудь поступиш, усюди тобі кажуть: „Приятелю, тут жив Той і Той — і Головкину не має іншої ради, лише шукати іншої хати.

Пригадуємо собі лише, скільки разів перепроваджувався наш пресловутий поет Микита Ценсор, Дмитро Михайлович. Останнього року впровадився не менше лише двадцять разів. Ніде не може привикнути, а ще йому не на руку платити комірне. А тяжко є спроваджитися в йому кімнату.

Може і він геній, чорт його знає!

А хто зна, чи знову комісія не прийшла би в хату.

І вкінці, хто зна, чи за пятьдесять літ і його назвище не буде таке страшне для комірників, як наприклад тепер Пушкінове? Хіба може буде такий ратунок, що буде аж забагато хат? Це для нас одинока надія.

(Переклав **М. Я.**)

ОСТРОВ МИНДАНАО І ЙОГО НАСЕЛЕННЯ.

Варварські звичаї племени Богобо.

Багато людей думає, що нині вже нема, як колись, такого варварського звичаю: жертвувати дітей і людей. Той звичай, заки там дісталася західна цивілізація, був дуже поширений в деяких околицях Африки, Австралії й на багатьох великих островах тропікальної смуги. Тимчасом той звичай ще й нині не зовсім зник. Ба, той звичай трапляється, хоч і рідко, навіть у тих країнах, що є під володінням булої раси. Про такий припадок говорить світовий подорожник д-р Г. Кревдавн. Він між іншими відвідав остров Минданао на Филипинськім архіпелягу. На цьому острові, забезпеченому пралісами, крізь які ледви чи перейшов білий чоловік, живе дивне, воєвниче племя Богобо. Племя це не численне, а займається ловами, з яких і живе. Племя Богобо має прадавний звичай приносити в жертві хлопців і дівчат, щоби заспокоїти духів померших чоловіків, які вічно переслідують свої вдовиці. Жертви звичайно приносять, коли покійний був визначним членом родини. Богобо кажуть, що жертвою заспокоюють духа покійника, який потім не тривожить уже своєї вдовиці.

Тож коли лише вмре знатний член племени Богобо, його вдовиця, як лише запримітить, що її нічо тривожить дух покійного чоловіка, просить ватажка племени, щоби охороняв її та щоби принести жертви на заспокоєння духа її чоловіка. Вдовиця просить, щоби в жертви, коли лише можливо, принести дівчину, Богобо вірять, що дівчиною найлевніше заспокоять духа покійника. Колиж нема дівчини під рукою, вдовляться і хлопцем.

Чарівницькі обряди того племени кажуть, що жертву не вільно приносити в якунебудь пору року, лише в першій половині місяця грудня. Тоді сходяться ватажки племени та радять над тим, як мають роздобути жертву, яка не сміє бути з племени Богобо, та котрого дня треба принести жертву неспокійному духові покійника. Давніше жертву роздобували воєнним нападом на якенебудь інше сусідне племя. Нині це багато тяжче, бо всі племена є під охороною білих людей, тому треба звичайно хитрости або жертву купити від іншого племени. Тоді, як Кревдавн був на острові Минданао, йому поручили двоє дітей: 14-літнього хлопця та 12-літню дівчину, брата й сестру, дітей його приятеля, щоби вважав на них, заки батьки вернуться з подорожі. Хлопець називався Кетіґ, дівчина Паґ, були дуже веселі й часто заходили дуже далеко в глибину ліса.

Одного дня схопили їх люди племени Манобо, також дуже примітивні й жорстокі. Вони хотіли ті діти продати своїм сусідам Богобо на жертву, одначе їм у цьому перешкодили американські вояки, які були на службі в тій околиці острова. Богобо дуже жалували, що їм вирвалися діти та що тому не можуть принести жертви духові. А ватажки племени саме ухвалили, що треба жертвувати двоє дітей, хлопців або дівчат, щоби заспокоїти двох удовиць, які прийшли були просити помочі в ватажка племени Богобо, Акдсіга. Коли пропали діти Кетіґ і Паґ, Богобо постановили, що чотирох сусідних племен і хитрощами або грішми здобудуть дві жертви. Між ватажками, що вибралися в тую дорогу, був і старий Орґон. Йому вдалося за гроші купити в сусідного племени 18-літнього хлопця, що з роду був хирлявий та глухий. Пятого дня вернувся до свого племени. Постановили, що вже на другий день принесуть жертву, бо саме кінчився річний речинець.

Згідно з приписами хлопця відводять під святу гору Апо, де приносили жертви для заспокоєння покійників. Тут жертвували тому, бо вірили, що на горі Апо живе дух бога зла, Мандарнгана. На другий день у ночі зібралося ціле племя Богобо, щоби взяти участь у приношенні жертви. На тій горі є побудоване підвищення з бамбусових дрючків. Понад підвищенням розложена є кора з якогось молодого дерева. До дерева привязана жертва. Довкола неї, у великому колі, стоять зоружені списами та щитами вояки племени, а за ними інші члени Богобо.

Коли це вже зроблене, виходить наперед ватажок племени та стане на підвищення з бамбусових дрючків. Відси кине сильно своєю гострою списою в правий бік нещасного. Як лише ватажок затопив спису в тіло жертви, станув на підвищені вдовиці, які шукали охорони перед переслідуваннями духів своїх чоловіків, і вони також вбивають по одній списі в тіло привязаного хлопця. Жертва після того паде мертва на землю, бо їй відвяжуть пута, ще заки спустить останній дух. Як лише жертва впала на землю, кидаються на мертве тіло вояки та жінки та давай сікти на малі шматки, й носять у хати. Вірять, що те масо охоронить їх від злих духів, а ще й щастя принесе.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА КРАСНА, ПОВІТ КРОСНО.

Браття й Сестри односельчане!

Вам мабуть вже всім відомо, що в нашім рідним селі розпочато будову Українського Народного Дому. В тім Народнім Домі має міститися **читальня** Просвіти, Рідна Школа й кооператива. Комітет будови дому просить нас, американських земляків-односельчан, щоб ми допомогли йому збудувати Народний Дім, цю національну святиню, щоб вратувати нашу молодь і все село від зпольщення.

Ми, односельчане з околиць Нюарку, Н. Дж., зорганізували тимчасовий комітет для збірки й пересилки до Краю пожертв на будову Народного Дому в нашім рідним селі. **Перші збори** односельчан, які вже **виберуть** постійний комітет, **відбудуться** 19 липня б. р. в салі **Нестора** Ятчишинного в Литл Фолс, Н. Дж., під ч. 112 Stipenz Ave.

Тимчасовий Комітет уже має зібраних 127 долярів, які пожертвували такі особи: Н. Ятчишин, А. Лесняк, М. Кобаса, М. Романишин і Матрона Ткач по 25 долярів. Одна краянка з Довер, Н. Дж., 2 доляри.

Тимчасовий Комітет: **Нестор Ятчишин, Адам Лесняк, Михайло Кобаса.**

Адреса: Mr. Adam Lesniak,
187 South Orange Ave.,
Newark, N. J.

НА ВІЧНУ ПАМЯТЬ В. ЛИПИНСЬКОМУ.

Заграйте, дзвони, на нуту страдальну,
Несіть по Вкраїні ту вістку печальну:
Смерть неумолима забрала нам того,
Котрий Україні бажав добра всього.
Уснув! Серце його в грудях бити перестало;
Великого працівника між нами не стало.
Не стало нам того, що мріяв про волю
Й бажав облекшити Україні долю.
Не стало нам вожда на вкраїнській ниві,
Котрий боров злидні у найтяжчі хвилі.
Не стало нам його... Руки скостеніли,
Уста на вік віки зовсім заніміли.
Не стало борця нам, що бивсь за Вкраїну,
Бачив наші злидні, відчував руїну.
Він бачив неволю, кайдани і пута,
В котрих Україна вся була закута.
Втихло щире серце, перестало бити,
Та з могили з вітром стало говорити:
Ідіть шляхом до волі і не спочивайте,
В тяжких хвилях духом ніяк не падайте!
Бийтесь до загину, бороніть Вкраїну,
Визволіть з неволі вкраїнську дитину.
Не споріть з собою, яка буде хата,
Лише виривайтесь з рук злобного ката.
Гетьманом не журтесь, що за один буде:
Буде своя хата — то осудять люде.
Уникайте грошолюбів, тих, що продаються,
Що для рідного народа лисами стаються.
Одні бються за гетьманство, володіти хочуть,
Що вони ясновельможні — народам туркочуть.
Хомишини, Назаруки — зрадники народу,
Вони хочуть добитися в народі проводу.
Уникайте всіх зрадників, станьте на путь праву,
Не поганьте України, не вводіть в неславу!
Гоніть усіх перевертнів від себе вітрами,
Най пропадуть, щоб не стало їх більше між нами!]

Микола Шемердяк.

Шикаго, 25 червня 1931.

ПРОТОКОЛ

з РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА, яке відбулося на днях від 16. до 20. лютого 1931 р.

(Докінчення)

(53)

Справа Пласту при У. Н. Союзі.

Інж. Малієвич звертає увагу і пропонує, щоби з огляду на те, що справа пласту при У. Н. Союзі була вже доволі обширно дискутована, тай з уваги на те, що є ствердженим фактом, що до рушення пластової акції бракує найважнішого елементу, а то відповідно кваліфікованих лідерів зпоміж самої молодіжи, щоби цю дискусію ограничити лише до того, чи У. Н. Союз повинен займатися підготованнем потрібних лідерів, як це пропонує гол. рек. секретар у своїм звіті, і як це зробити. Дальше інж. Малієвич завважує, що таку справу було би слід переводити в порозумінню з інтересованими, себто з молодіжю, і радить це завдання розділити на округи.

Т. Михальчук попирає пропозицію інж. Малієвича з тим, щоби в тім руху посередником округа з головною управою з уряду був замешкалий там же головний радний, чи інший головний урядник, або урядничка, з боку екзекутиви і з відповідними рефератами щоби ті округи обіхали члени екзекутиви і редакції.

Гол. предсідатель стверджує, що пропозиція гол. рек. секретаря була така, щоби молодіж зібрати біля осідку гол. канцелярії на час шкільних ферій, а не до неї їздити, тай взиває гол. рек. секретаря, щоби він тоту пропозицію предложив обширніше і ясніше.

Гол. рек. секретар І. Каштанюк заявляє, що на його думку в цю пору, поки молодіж ще сама не є доволі справою заінтересована і не мала можности її виказати, то й не знати, де її шукати і куди та коли до неї їздити. Ділення на округи може, а то й мусить мати місце, але аж тоді, коли вже буде що ділити. Наразі ми бачимо, що потрібного елементу нам зовсім бракує і лиш догадуємося, що він міг би знайтися, якби щось путнього розпочати. Поїздки в розділені округи з рефератами не є в цю пору тим, чого нам в першу чергу бракує, чи потрібно. Рефератами молодіжи не зберемо, а ними кождого зосібна підготовляти, було би задовго і закоштовно.

Ми знайшли при помочі квестіонаря, а зглядно при помочі відділових урядників, тільки сім осіб з потрібними нам кваліфікаціями. Припустім що якби ми стали ліпше шукати через головних радних і делегованих референтів і поділивши акцію на 10 округів, знайшлиб у кождім по 7 нам потрібних осіб, то вислід такого нашого труду і коштів змінив би ситуацію настільки, що ми зналиб, що не 7, але 70, або більше, потрібних нам молодих сил в Америці знаходиться. Та якби ми зачали акцію від того, щоби тих 70 чи більше кваліфікованих осіб зпоміж молодіжи зібрати ближче себе і так, щоби не одним або й кількома рефератами, але тиждень або більше відповідної школи курсу інструкторів підготовити їх до намireного організаційного діла, то моглиб сподіватися далеко більших вислідів, бо могли би з меншим трудом і коштом кождому дати більше рефератів і цілковитого приготування до розвинення пластового руху при організації. Збирати молодіж поодиноко і з кождим окремо хочби як найобширніше поговорити, то не те, що зібрати її разом і бодай тиждень правдивої школи перевести. Дотого не треба забувати, що так, як ми покищо не знаємо нашої молодіжи, де вона, яка вона, в якім числі, так і сама молодіж цього не знає, бо не зорганізована і для неї таке зібрання і взаїмне запізнання є потрібне. Миж хочемо, щоби наша молодіж, запізнавшися і зорієнтувавшися, чого від неї вимагається, сама зорганізувалась і наперед пластову акцію, а відтак і всю організацію під свій провід перебрала. Цього вічами або рефератами по округах осягнути не можна. На віча і реферати прийде черга опісля, коли молодіж сама розвине акцію і їх сама зааранжує та і нас до помочі покличе. Треба завважити, що на цей перший підготовчий курс мала би зібратися молодіж з вищою освітою і така, що сама зголоситься до приняття припадаючих на неї обовязків супроти своєї організації і свого народу, тай не можна припускати, щоби з такого зібрання і курсу не вийшов почин ширшого заінтересовання всеї української молодіжи і її акція в пожаданім напрямку.

До уладження такого курсу потрібно передовсім відповідного місця. З огляду на те, що такий курс мусить складатися в більшости з пластових вправ на свіжім воздусі, то до того надаваласяб найліпше фарма з відповідним поміщенням у здоровій околиці, а передовсім в поближу осідку головної канцелярії, щоби бути в легкій і сталій комунікації з з членами головної управи і редакції, яким мусіла би припасти задача приготовити молодіж до лідерства під оглядом національно-організаційним. Щодо пластових вправ, то хоч на курс покликалосяб лише таких, що вже з пластовим рухом обізнані, так хочби лиш для використання вакацій на фізичне загартовання молодіжи і для практики, як такі вправи організувати і провадити, потрібно відповідно кваліфікованих сил на управителя, інструкторів та інструкторок. Треба мати на увазі, що на цей перший курс зголоситься молодіж обох полів, і правдоподібно дівчат більше ніж хлопців (коли судити після того, хто цею ідеєю вже досі більше перенявся) та що курс мусів би відбуватися по тижневи або два для поодинокої дібраної ґрупи хлопців або дівчат на протязі цілих вакацій, то є на протязі двох місяців, у той спосіб, що коли одна скінчилаб і відїжджалаб, то на те місце друга ґрупа мусіла би приїжджати і курс зачинати. Треба проготовитися відповідно і на те, що це не був би звичайний табор („кемпінґ") або обоз виключно для пластових вправ з полученими трудами і невигодами, але щось у роді комбінації здорового і практичного переведення вакацій у злуці з літною школою, отже з більшими вигодами, ніж у звичайнім пластовім обозі буває. Тверде обозове пластове життя можна буде практикувати аж тоді, коли будуть зорґанізовані пластові ґрупи і виключно для тої цілі будуть обоз будувати, і то не один в поближу головної канцелярії, але в поближу тих зорґанізованих ґруп, себто всюди там, де того зайде потреба,

Щодо коштів то їх у більшій части повинен покрити У. Н. Союз і вважати це як найліпший інвестмент. Заплатити треба за місце, мешкання, харч, науку, кошти подорожи і моральної та фізичної опіки. Якби Союз оголосив, що хоче для молодіжи справити такі вакації безплатно, то, хочби з огляду на теперішню депресію, кождий член бажав би бодай на тиждень одного рота з хати позбутись, і ми могли би дістати тисячі аплікантів, але не того елементу, що нам на початку потрібний. Треба отже бодай якусь мінімальну суму означити на покриття коштів курсантам, а з тим треба поставити деякі вимоги і зобовязання. Приміром, курсанти мусіли би покрити кошт дороги в обі сторони і кошт утримання в сумі 7 долярів на тиждень. Дальше, мусіли би письменно зобовязатися, що по укінченню курсу, вернувши домів, будуть організувати пластові ґрупи, за що будуть нагороджені що найменше в тій мірі, щоби їм повернулися кошти, вложені в приготовляючий курс, і пізніші видатки, получені з організованнем пластових ґруп — відділів У. Н. Союза.

З огляду на теперішню депресію треба предвиджувати, що дехто з молодіжи навіть такого малого кошту понести не зможе і тому треба звернутися до відділів, щоби надаючимся до курсу і охочим такий курс відбути, по змозі допомоги з фондів відділових. Треба оголосити, що аплІканти про таку поміч можуть на місцях старатися.

На запит, який може бути загальний кошт такого двомісячного курсу, І. Каштанюк відповідає, що кошт одного курсанта виноситиме $20 за тиждень, включаючи в це кошт науки і опіки як також доплату до кошту мешкання і харчу, винайм фарми і можливі непредвиджені видатки. Коли би той курс відбуло 100 учеників, то це коштувало би Союз $2,000. Видаток цей у порівнанню з цілю був би зовсім невеликий. І хочби з того сейчас не виросли повні кадри пластунів при У. Н. Союзі, то сам факт зближення цілої сотні молодих осіб до організації в такий спосіб, молодіжи, розсіяної по цілій Америці, вповні оправдав би цей видаток. Поминувши вже вагу такого зближення і запізнання молодіжи між собою, коли би такий курс провести доцільно і зручно, то по нім мусіло би лишитися бодай добре враження і наклін до сеї організації, до повторення такого курсу в часі слідуючих вакацій, що вкінці мусіло би довести до усталеної активности нашої молодіжи в нашій, зглядно в своїй організації.

О. д-р В. Клодницький заявляє, що надії, щоби пластові українські ґрупи могли розвиватися при американськім скавті, а рівночасно й при У. Н. Союзі, є дуже слабі. Він це знає з досвіду, бо сам є американським скавтмайстром і таку ґрупу зорґанізував і провадить в своїй церковній громаді. Він прямо не вірить в успіх такого складу, як не вірить у можливість створення самостійного українського пласту в Америці. Це, каже, вже пробували ріжні народности, але без успіху.

Ст. Слободян пропонує, щоби відразу творити свій український пласт, коли є такі докази, що зі спільної роботи з американським скавтом виходить тільки американський скавт.

В дальшій дискусії на цю тему, в якій брали участь кількома наворотами майже всі присутні головні урядники й урядничка, стверджено, що це зовсім природно, що в Америці під тим оглядом з такої акції не може вийти нічого іншого, тільки американський скавт, та він є американським тільки по територіяльности, а не по національности, і фактом є, що американський пласт складається також з ріжних національних ґруп. Приміром, жидівські ґрупи представляють таку поважну силу в американськім скавті, що навіть мають своє представництво в начальній управі тої організації. І коли жидівська молодіж, вступаючи в ряди американського скавту, може творити свої осібні ґрупи тай не перестає бути жидівською, то таксамо українська молодіж, вступивши в ряди американського скавту і творячи свої ґрупи, не стане індіянською або жидівською, але лишиться українською, Тимбільше, коли Українці через свої організації про це подбають. Навпаки, коли ми під тим оглядом нічого робити не будемо, а наша молодіж буде змушена дальше горнутися до ріжних груп американського скавту, то матиме всякий характер, тільки не український. Так як Жидам не потрібно було творити осібної жидівської організації на ґрунті американськім, щоби Жидами оставитись, так і Українцям зовсім не потрібно творити осібного українського пласту в Америці, щоби не перестати бути Українцями. І Українці можуть бути добрими Американцями, не перестаючи бути добрими Українцями, не служачи погноєм усяким іншим національним чи релігійним групам, з яких американський скавт складається.

На внесення о. д-ра В. Клодницького, поперте о. Гр. Пипюком і інж. Малієвичем, формально ухвалено директиву, щоб екзекутивний комітет постарався вишукати і підготовити лідерів зпоміж молодіжи і акцію пластову в міру виказаних проєктів по можности розпочав як найскорше.

Дискусією про будову памятника на гробі бл. п. Семена Ядловського і директивою, щоби памятник по надісланих з краю кошторисах і зібраних на ту ціль жертв поставити, наради річного засідання зістали вичерпані. На поставлене п. Ю. Баволяк формальне внесення, поперте п. А. Боївкою, ухвалено засідання закрити.

Після формального ухвалення повищого внесення гол. предсідатель, М. Мурашко, подякувавши зібраним за витревалість і успішні наради, проголошуючи річні збори головного уряду закритими, заявив, що почувається змученим і не годен сказати того всього, що при закриттю такого великого часом і змістом засідання хотів би сказати. Звернув увагу, що відбуте засідання до доволі тяжких обовязків екзекутиви прибавило богато нових і важних справ до полагодження, що це все майже в цілости спадає на плечі лише тих двох сталих працівників в головній канцелярії, бо сам гол. предсідатель, так як і касієр, навіть в осідку гол. канцелярії не мешкає. До фактичної роботи є тільки двох секретарів, а решта членів екзекутиви лише здалека „потягають". Признається, що це дуже неприємна ситуація поносити тої міри відповідальність, будучи предсідателем міліонової організації, тай у таку скрутну фінансову крізу і в такім контакті з головною канцелярією. Одначе звертає увагу, що без огляду на степень уряду або віддалення замешкання та відповідальність розтягається на всіх членів головного уряду, а завдання наші не скінчаться на ухвалах, ані на тім, що з ухваленого двох секретарів у головній канцелярії вспіють зробити. Длятого просить, щоби той дух єдности, який панував на засіданню, тревав аж до повного зібрання і допомагав виконати все те, що було ухвалене.

Замітка: У тім місци протоколу, де скінчився опис дискусії над звітом гол. радного Ст. Слободяна, пропущено отсей уступ: „На внесення д-ра М. Клима, поперте п. М. Розуміло, формально ухвалено приймити звіт гол. радного Ст. Слободяна так, як був поданий, з уділенням йому вотум довіря".

Микола Мурашко,
гол. предсідатель;

Іван Каштанюк,
гол. рек. секретар.

Мордко Перелес і Майорко Бікелес є з того самого містечка: Войнилова. Минуло багато літ і Бікелес стрічає свого приятеля з молодих літ, що тимчасом поселився у Львові. Витаються:

— А що нового чувати у Войнилові?

— Нічого.

— Нічого?

— Ну — може яке щеня забрехало.

— Ну — то подія! Чомуж воно забрехало?

— Хтось станув йому на ніжку.

— А то недобрий! Чомуж він станув йому на ніжку?

— Була счинилася велика метушня коло твоєї хати!

— Коло моєї хати? Якто?

— Бо твоя хата горіла!

— Моя хата горіла? А як вона горіла?

— Свічка перевернулася, що стояла коло домовини.

— Коло домовини? А хтож лежав у тій домовині?

— Твій шваґер.

— Мій шваґер? То він помер?

— Ні.

— Як ні? А чогож лежав у труні?!

— Він повісився.

— Повісився? Чогож повісився?

— Через тих пять літ тюрми, що їх дістав.

— Пять літ тюрми? За щож він дістав?

— Він сфальшував векслі.

— Так? Ну — що мій шваґер фальшує векслі це нічого нового!

— Абож я тобі відразу не говорив, що у Войнилові нема нічого нового!?

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА.

(67)

Тарзан та Джейні Клейтон стояли на покладі й вдивлялися в беріг, де так багато довелося пережити їм ріжних пригод у джунглях. Пароплав ще плив вздовж берега, щоб далі повернути до острова, куди прямував Тарзан. На кораблі не вистарчало тепер залоги, а тому доводилося плисти помалу, бо не могли пустити належно всіх машин у рух, а також не могли й вітрилами керувати так, щоб вони давали велику допомогу машинам.

—o—

Та всеж таки пароплав рухався наперед, хоч і здавалося іноді, що він стоїть на місци. Поволі береги почали ховатися за обрієм. Вже низької частини їх не було видно. Вимальовувалися ще лише невеликі гори, які все більше закривалися синявою. Малпи сиділи натовпом і напівсонно шукали паразитів у головах і на тілі. Все на кораблі було спокійне й здавалося, що після лиха, пережитого людьми, їх почала опановувати апатія бездіяльности.

—o—

Все було тихо на корабли та на морі, коли несподівано дах з одної кабіни полетів у повітря; вчувся сильний вибух і димом заслало над „Кінкейлом" повітря. Увесь пароплав потрясло так, що здавалося він також злетів у повітря. Малпи разом з Акутом та Шіта з переляку кидалися на покладі, шукаючи собі поратунку. Моряки також перелякано вишукали собі захорони, мабуть сподіваючись дальших вибухів.

—o—

Криками людськими й ревом оголосився дотепер спокійний пароплав. Кусками розбитої кабіни покрився поклад. Муґамбі перелякано щось кричав, піддержуючи загальний галас на пароплаві. Один Тарзан залишався спокійним і не стратив голови. Він, а також Джейні старалися привернути спокій. Вони заспокоювали моряків та звірят, щоб не вийшло ще більшої паніки, котра моглаб потягнути загибіль пароплава.

(66)